

Державна реєстрація шлюбу

Сім'я є первинним та основним осередком суспільства. Сім'я створюється на підставі шлюбу, кровного споріднення, усиновлення, а також на інших підставах, не заборонених законом і таких, що не суперечать моральним засадам суспільства.

Однією з основних підстав утворення сім'ї та виникнення сімейних правовідносин є шлюб. Слово «шлюб» бере початок від давньослов'янського «сьлюб» — урочиста обіцянка. «Слюбитись» — означає домовитись.

Згідно статті 51 Конституції України шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї.

Відповідно до ст. 21 розділу II глави III Сімейного кодексу України, шлюбом є сімейний союз жінки та чоловіка, зареєстрований у органі державної реєстрації актів цивільного стану. Шлюб — суспільно визнаний і санкціонований юридично, чи звичаєвим правом союз, який має на меті створення сім'ї, її легалізацію в суспільстві. Згідно сімейного кодексу України шлюбний вік для чоловіків та жінок встановлюється у вісімнадцять років.

Відповідно до положень Кодексу умовами вступу в шлюб є взаємна вільна згода жінки та чоловіка на укладення шлюбу, тобто шлюб має бути добровільним. Заява про реєстрацію шлюбу подається жінкою та чоловіком до будь-якого органу державної реєстрації актів цивільного стану за їхнім вибором.

Наречені зобов'язані повідомити один одного про стан свого здоров'я. Згідно частини 1 статті 32 Кодексу шлюб реєструється після спливу одного місяця від дня подання особами заяви про реєстрацію шлюбу. Прискорити процедуру одруження можна тільки якщо є поважні для цього причини — у разі вагітності нареченої, народження нею дитини, а також якщо існує безпосередня загроза для життя нареченої або нареченого. Тоді шлюб реєструється у день подання відповідної заяви або у будь-який інший день за бажанням наречених.

Пунктом 2,4,7 розділу III глави 2 Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні затверджених наказом Міністерства юстиції України 18.10.2000 № 52/5 (далі - Правила) визначено, що при поданні заяви про державну реєстрацію шлюбу жінка та чоловік пред'являють на посвідчення своєї особи паспорт або паспортний документ. Іноземці та особи без громадянства для державної реєстрації шлюбу в Україні повинні пред'явити паспортний документ або документ, що посвідчує особу без громадянства заявника, та посвідку на постійне чи тимчасове проживання або інший документ, що підтверджує законність перебування іноземця чи особи без громадянства на території України.

Орган державної реєстрації актів цивільного стану здійснює перевірку законності перебування іноземця або особи без громадянства на території України шляхом направлення в день подання заяви про державну реєстрацію шлюбу запиту до територіального органу Державної міграційної служби України у разі:

- відсутності у іноземця чи особи без громадянства посвідки на постійне чи тимчасове проживання;
- відсутності на останній вільній сторінці паспортного документа іноземця, документа, що посвідчує особу без громадянства, або у вкладному талоні відмітки про отримання посвідки, скріпленої печаткою;
- якщо посвідка на постійне або тимчасове проживання іноземця чи особи без громадянства видана територіальними органами чи підрозділами Державної міграційної служби України в Автономній Республіці Крим з 20 лютого 2014 року або на тимчасово окупованих територіях Донецької, Луганської областей з 01 березня 2014 року.

Якщо документи громадян України, іноземців, осіб без громадянства, які є підставою для державної реєстрації шлюбу, складені іноземною мовою, до них обов'язково додається переклад тексту на українську мову, вірність якого засвідчується дипломатичним представництвом або консульською установою України, посольством (консульством) держави, громадянином якої є іноземець (країни постійного проживання особи без громадянства), Міністерством закордонних справ, іншим відповідним органом цієї держави або нотаріусом.

Якщо до органів державної реєстрації актів цивільного стану подається переклад документів, вірність якого засвідчено згідно із законодавством іноземної держави, у якій їх видано, то він повинен бути легалізований у встановленому порядку.

Відповідно до пункту 5 розділу III глави 2 Правил особи, які раніше перебували в шлюбі, можуть зареєструвати повторний шлюб за умови пред'явлення документів, що підтверджують припинення попереднього шлюбу або визнання шлюбу недійсним (свідоцтво про розірвання шлюбу, рішення суду про розірвання шлюбу, про визнання шлюбу недійсним, яке набрало законної сили, свідоцтво про смерть одного з подружжя, висновок відділу державної реєстрації актів цивільного стану про анулювання актового запису про шлюб, який є недійсним тощо).

Документи про підтвердження припинення попереднього шлюбу, які передбачені законодавством іноземної держави та видані компетентним органом, повинні бути відповідним чином легалізовані, якщо інше не передбачено міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Наказом Міністерства юстиції України від 22.07.2016 року № 2247/5 «Про реалізацію пілотного проекту щодо державної реєстрації шлюбу» запроваджено пілотний проект «Шлюб за добу», завдяки чому пари можуть не чекати місяць, а одружитися протягом 24 годин після подачі всіх потрібних документів. Якщо Ви бажаєте зареєструвати свій шлюб, скориставшись пілотним проектом Міністерства юстиції України «Шлюб за добу!», Вам необхідно звернутись до «Організатора», який реалізує Вашу мрію!

Одночасно хочу додати, що 07 червня 2017 року стартував загальнонаціональний правопросвітницький проект «Я МАЮ ПРАВО»! Проект реалізується Міністерством юстиції у співпраці з системою БПД та

територіальними органами юстиції за підтримки USAID «Нове правосуддя» та іншими донорами. Метою даного проекту є підвищення юридичної грамотності українців та формування нової правової культури в суспільстві. Це масштабна реформа правової свідомості, яка забезпечить сталий розвиток України як сучасної демократичної держави. Зокрема, у напрямках, пов'язаних із захистом прав підприємців, студентів, прав дитини та захисту трудових прав українських громадян і повернення їм зароблених коштів.

Одним з ключових елементів, який забезпечує реалізацію проекту «Я МАЮ ПРАВО!», є надання громадянам безоплатної правової допомоги. Це дієвий та ефективний механізм, який дає можливість захистити свої права кожному. Те, що було мрією кілька років тому, вже стало реальністю.

Сотні тисяч українців отримують захист у пунктах надання безоплатної правової допомоги.

Маєте питання? Звертайтеся за правовою допомогою 0 800 213 103 Єдиний контакт - центр системи безоплатної правової допомоги: цілодобово та безкоштовно у межах України. Захищаємо права разом!

Начальник Центрального відділу
державної реєстрації шлюбів
Головного територіального управління юстиції у місті Києві
Чеснокова Валентина Валеріївна